

llibertat

Organ oficial antifeixista del consell municipal

La sortida dels invasors d'Espanya és per a nosaltres una qüestió d'honor—ha dit el President de la República.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Barcelona, 15 — Telèfon n.º 255

ANY III

Mataró dijous 21 juliol 1938

NUM. 619

NÚMERO SOLT: 30 cts.
SUBSCRIPCIÓ: 4.00 PESSETES MES

Vibrant missatge de Romain Rolland

Amb ocasió del segon aniversari de la guerra espanyola, l'escriptor francès Romain Rolland, per mitjà de l'Agència Espanya, dirigeix al poble espanyol el següent missatge:

«Dirigixo la meua ardent salutació de respecte i amor a l'Espanya republicana en ocasió del segon aniversari de la seva lluita heroica. La vella terra d'Espanya, tants segles sotmesa en la letàrgia del passat, ha hagut de pagar el seu despertar amb el terrible honor d'haver de combatre en l'avantguarda de la Humanitat nova contra la coalició assassina de les potències del passat.

Traïdonada pels Governos, per les democràcies, és quelcom volgut i sagrat per als pobles d'Europa i del món, que cremen en desigs de socórrer-la i es turmenten davant la impotència de fer ho. Saben bé que aquests mateixos enemics estan maritjant Espanya, i estan preparats a caure sobre ells. Ningú en el món no es fa il·lusions sobre el combat que s'ha iniciat ja en el món entre les autocràcies i les democràcies.

Estic totalment segur que la victòria final serà de les democràcies, perquè elles representen la raó, la justícia, les lleis fatals de l'evolució humana i les masses immenses populars que s'estan organitzant.

Estic totalment segur que mai, en cap cas, els exèrcits estrangers d'Itàlia i Alemanya no podran implantar-se en terres d'Espanya. Adhuc en el cas d'una derrota passatgera, serien expulsats d'Espanya per la unanimitat dels espanyols, àdhuc dels espanyols perduts al camp de Franco. Cap espanyol de veritat no sofrirà l'opressió insolent de l'estranger. Succeeixi el que succeeixi, els feixistes perdran la partida. La Itàlia dels «Camises Negres» pagarà els seus crims. Serà arruinada per aquesta guerra tan simpica que està fent a la seva germana Espanya. I per la sacrílega aliança amb l'Alemanya hitleriana, a la qual el Duce llatí ha lliurat la seva nació, veig que s'apropa el càstig. Ai de Mussolini! Hauria estat millor per al seu poble que no hagués nascut. El seu poble, en el futur el trepitjarà. I tots els pobles del futur envejaran els dolors i la glòria de l'Espanya republicana.»

Aquest número ha estat sotmès a la censura

Apel·les Mestres

El poeta que, en morir, no pogué rebre l'homenatge del poble

Apel·les Mestres, l'exquisit poeta, l'artista del dibuix, de la música, de la poesia i de les flors, morí en aquells dies tràgics de juliol del 1936 quan el poble s'havia llançat al carrer per a defensar-se dels insensats que encengueren la més tràgica de les revoltes perquè ha passat la nostra pàtria.

Entre les notícies confuses que ens arribaven de tot arreu—de fets victoriosos dels braus defensors, de traïcions que s'anaven perpetrant a altres incerts d'Espanya, de l'increment que per la fossuderia dels sublevats anava prenent la Revolució—, n'arribà una inesperada per tots: acabava de expirar Apel·les Mestres.

Tenim la seguretat que a l'obrer que en aquell moment es devia trobar encara parapetat, amb l'arma a la mà, en defensa d'uns ideals que li volien arrabassar uns folls, la nova del traspàs del poeta degué causar-li una profunda emoció. Si aquell defensor de la llibertat era català, degué, per un moment, depositar el seu fusell per tenir uns mots de respecte pel poeta.

La notícia s'anà escampant.

Però era tan enorme allò que el poble es jugava al carrer, que no hi havia possibilitat de rebre cap honor al poeta. Qualsevol vacil·lació, qualsevol abandonament per justificat que fos, hauria pogut reportar seriosos perjudicis a la causa per la qual es lluitava.

La revolte seguiu als nostres carrers. Els fets—esporàdics o generalitzats—, no havien pas cessat enca-

ra. D'ací que no es tingués ni conèximent exacte de l'hora en què tindrà lloc l'enterrament d'aquell gran artista que tots estimàvem tant i el traspàs del qual a tots ens havia causat profund sentiment. D'ací que a l'acte de l'enterrament fos sol un ciutadà el que en representació del poble català acompanyés la sagrada despulla del poeta.

Quan, abans de juliol, algú ens parlava dels poetes i dels artistes vells; quan se'ns deia que, morts Guimerà, Iglésias i Rossinyol, l'únic que quedava d'aquells temps era Apel·les Mestres, el qual «el qual el dia menys pensat ens donaria un disgust perquè els anys pesaven molt», nosaltres no donéssim importància als mots. Mai no la volíem saber l'edat del poeta. L'home que com ell escrivia versos, composava música, dibuixava i cuidava amb gran amor de les flors, ens feia l'efecte que havia d'ésser jove eternament. Un vell, difícilment, per molt que ho estimi, pot fer ho això. Li mancaren forces. Apel·les Mestres, no. Era exquisit i delicat com trenta anys abans. I com trenta anys abans ens el veíem sempre en aquelles fotos en què apareixia recolzat en un moble, posada la boina que li donava un aire inconfusible i al rostre aquell somris bondados, optimista, intel·ligent; somris que, com la seva obra, viurà sempre entre nosaltres.

Es amb molt golg que llegim avui els actes que es celebraran a la memòria del poeta que no pogué rebre l'homenatge del poble. Però és també amb el respecte i la devoció que el seu art meravellós per tants conceptes ens mereix que recordem als organitzadors que, a pesar dels actes que suara es puguin celebrar, quedarem en deute amb Apel·les Mestres. Tot el que es faci en sentit artístic i cultural, s'ha de tenir present que la nostra joventut s'hi troba absent; que la nostra joventut és als fronts. Cal, doncs que —a més dels que ara es celebraran— demà, quan hàgim assolit la victòria, en fem de nous. A Apel·les Mestres li deu homenatge el teatre, la música, el dibuix... Li deu homenatge la naturalesa... Li deu homenatge la nostra joventut.

Si un dia fou un ciutadà, que va representar nos a tots, el qui acompanyà la despulla estimada del cantor de les muntanyes i la mar, ha d'ésser un dia també que, desplegadas les banderes de la llibertat davant la tomba del gran català, hem d'anar a rebre l'honor de què som deutors. La nostra guerra, en el fons, és per a defensar tot el que el poeta estimava. D'haver triomfat els sublevats no ens hauria estat permès d'assistir a l'enterrament ni ens fóra permès, després, d'honorar la seva memòria.

¡Què saben ells, els que menys prenen la intel·ligència, del nostre patriotisme, del nostre amor a la música, a les lletres i a les arts, de la nostra delicadesa per les flors!...

A ells parieu los d'absolutisme, de guerres, de vilesa, de crim...

D'ací que els soldats catalans vulguin també honorar com cal el poeta que morí quan els carrers eren plens de barricades i quan els camins per on havia de passar el cadàver, enlloc de flors com hauria escaigut, apareguessin regats amb taques de sang del poble...

C.

Informació local

DIETARI

L'AVI DIU...

La casa del carrer de Barcelona avui senyalada amb el número 24, un segle entera era l'estatge d'uns industrials francesos que explotaven a Mataró la indústria d'esmolador.

Cada vintena d'anys es renovava el personal francès, que ja havia fet l'Amèrica a Mataró i uns nous com patriotes s'encatgaven de veremar la vinya.

A Mataró, doncs, era una nota pintoresca el sentir parlar francès, ni cap altre parla que no fos la catalana.

La mainada suggestonada per

Dr. R. Perpinyà - Oculista

AJUDANT DEL DOCTOR LAPERSONE DE PARIS

MATARÓ

B. Durruil (St. Agustí), 55
Dissabtes, de 9 a 1

BARCELONA

Provença, 185, 1.º, 2.º entre Aribau i Universitat
De 4 a 7 tarda

TELEFON 72554

Lletres del front

¡Un cas estrany!

A vosaltres, xicotes de Mataró, us trametem aquest escrit per dir-vos el que nosaltres com a companys i lluitadors de les llibertats del poble espanyol, i principalment de Catalunya, sentim envers vosaltres d'un quan temps ençà.

Nosaltres notem per les cartes que de vosaltres rebem, que aquí a la nostra estimada ciutat passa un cas estrany!

Nosaltres no és que tinguem enveja, no; nosaltres el que volem és que us preocupeu més de la guerra, que treballeu sense descans, que deixeu aquesta Riera, i que ocupeu si és precís els llocs que nosaltres deixarem vacants, el dia que marxarem a defensar la nostra Espanya, l'Espanya que ha d'ésser dels espanyols i no dels feixistes italo germans, al servei del capitalisme internacional.

Esperem de vosaltres que des d'avui canviareu com la nit amb el dia, preocupant-vos del que ens interessa a tots que és guanyar la guerra i poder disfrutar d'una vida nova plena de golg i alegria que és el que tots desitgem.

Deixeu vos de balls i cinemes; tanqueu los si és precís, i treballeu si cal fins a les festes perquè nosaltres de festes tampoc no en tenim, i així veient el vostre exemple, lluitarem amb més fe i coratge per a acabar més prompte amb la bèstia feixista que tan mal ens està fent.

Així serà com vosaltres, dones de la reraguarda, lluitareu per la guerra i junts un dia ens cabrà la joia de poder dir: Hem esclafat l'invasor i hem conquerit les nostres llibertats; vosaltres a la reraguarda i nosaltres al front.

Esperant sabreu comprendre el sentit d'aquestes rialles pel general bé de tots, resten vostres i de la causa.

Per la República! Per la Llibertat i per Catalunya! Visca l'Exèrcit Popular!

Pel Grup de Mataró,

X. X.

En campanya, 13-7 38.

aquella cançó tan popular a la meitat del segle passat

L'esmolet vell

Fa cara de noi

Ha fugit de França

Amb la moia al coll...

Al passar pel carrer de Barcelona, a l'arribar a cal esmollet, cridava tot i fugint «Sàcarra num didié» creient de bona fe que els esmolets s'incomodarien, sense sospitar que allò que creien constituït un dicterí infamant, no significava altra cosa que l'exclamació «sacré nom de Dieu».

Si els nostres avis veïessin que transiten pels carrers de Mataró, ciutadans internacionals, de parla diferent, no reconelxerlen llur pàtria natalua, però sempre els mirarien amb respecte, perquè l'ànima catalana llibèrriana com la que més, respecta tots els idiomes i per correspondència llur parla és respectada per tots els ciutadans civilitzats.

Les impertinències de la nostra mainada que innocentment dedica ven als esmolets no anaven dirigitdes a llur parla, si no a l'esmolet de la cançó popular, que tot anant pel carrer amb la mola al coll, treia la felna a n'els pobres d'aguers.

P. C.

CUPÓ DELS INVÀLIDS. — En el sortej efectuat el dia 20, el premi de vint-i cinc pessetes ha correspost al número 487.

Els números premiats amb tres pessetes són: 087, 187, 287, 387, 587, 687, 787, 887, 987.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

**AJUNTAMENT DE MATARÓ
Conselleria - Regidoria
de Finances i Proveïments**

AVÍS

A l'objecte de complimentar una ordre dictada per la Direcció General de Proveïments, es posa a coneixement dels Síndics, comerciants o particulars, que dins el termini de tercer dia, deuen presentar a aquesta Conselleria Regidoria una declaració jurada de les existències d'oli que posseeixin, en el ben entès que aquelles existències que no es declariaran seran considerades de tenència il·legal, i, per tant, decomissades.

Mataró, 19 de juliol del 1938. — El Conseller Regidor, *Josep Calvet*.

ALTRE

El proper divendres i dissabte, dies 22 i 23 dels corrents, en el lloc de costum es repartirà UN OLI al preu de 75 cèntims, prèvia la presentació de la Tarja especial per a règim d'infant a aquesta Conselleria Regidoria.

Mataró, 21 de juliol del 1938. — El Conseller Regidor, *Josep Calvet*.

CAIXA D'ESTALVIS DE MATARÓ. — Biblioteca Popular. — Per a procedir a la revisió periòdica dels llibres d'aquesta Biblioteca, la Sala de lectura estarà tancada del 25 d'aquest mes al 15 d'agost pròxim.

El servei de préstec continuarà al mateix local tots els dies feiners de 12 a 1 del matí durant el tancament de la biblioteca.

Mataró, 21 de juliol del 1938.

**MANÇANILLA «LA MAJA»
XERES FINÍSSIM «PETRONIO»
MORALES PAREJA - XERES
Dipositori: MARTÍ FITÉ - MATARÓ**

Informació del dia

Barcelona

Comunicat oficial d'ahir

FRONT DE LLEVANT. — Les tropes italianes invasores d'Espanya han continuat avui la seva ofensiva en tots els sectors d'aquest front.

Al sud de Barracas ha estat deturada la pressió enemiga, i han estat dispersats els atacs italians per l'encertat foc dels nostres canons. La lluita continua amb extraordinària duresa. Al sector de Tales, les tropes espanyoles han reconquistat brillantment La Atalaya, i han estat rebuñats tots els contractacs enemics a la dita posició i a les d'Almenària.

A la zona de Alcora, els invasors aconseguïren ocupar ahir, després de duríssima lluita, els vèrtexs Pelado i Almayud.

El nombre de baixes que infligeix als estrangers la viril resistència de les nostres tropes és extraordinari.

Han estat capturats un capità i diversos soldats de nacionalitat italiana. L'aviació estrangera ha actuat incessantment durant tota la jornada. Setenta cinc aparells de bombardeig han agredit diversos indrets, entre ells, Jérica, carretera general, Segorb, Viver, Toràs i carretera de Toràs a Teresa. Cinquanta trimotors «Junker» han bombardejat les nostres posicions de l'Est d'Espadà.

FRONT D'EXTREMADURA. — L'enemic ha atacat amb gran protecció de tancs, aviació i artilleria, les nostres posicions dels sectors Los Blazquez i Miajadas, però ha estat confinat i rebuñat, durament crebantat. Amb nous reforços repeteix els seus atacs, i es lluita amb gran intensitat en ambdós sectors.

FRONT DEL CENTRE. — Ahir, l'artilleria enemiga llançà prop de cinc-cents projectils contra la població civil de Madrid.

ALTRES FRONTS. — Sense notícies d'interès.

A les 8:56 hores d'ahir, deu hidroavions italians, marca «Savola», procedents de Mallorca, llançaren diverses bombes sobre el mercant anglès «Stamland», al port de València i causaren víctimes en la seva tripulació i un incendi en el vaixell. També bombardejaren els pobles marítims i en

MORALES PAREJA - XERES
Demaneu sempre:
CONYAC POPULAR
CONYAC EXTRA Morales Pareja
CONYAC JULIO CÉSAR
Dipositori: MARTÍ FITÉ - MATARÓ

runaren els cases i ocasionaren víctimes.

Durant la matinada passada, foren bombardejades per dues vegades les poblacions marítimes de València i s'ocasionaren víctimes.

Aquest matí, quatre trimotors italians han agredit criminalment el poble de Castelldefels i han ferit greument dos nens.

Notes de l'Alcaldia

L'Alcalde senyor Hilari Salvador per tenir d'absentar-se de la Ciutat ha traspassat interinament l'Alcaldia al regidor senyor Josep Escofet. — Fabra.

Penyores

El Tribunal Permanent de Guàrdia ha imposat a Magí Franquesa i Josep Torrellas les penyores de 25.000 i 10.000 pessetes respectivament, per la venda de gèneres a preus abusius. — Fabra.

Presa de possessió

Al Palau de Justícia ha tingut lloc aquest matí l'acte de prendre possessió els nous magistrats del Tribunal de Cassació.

L'acte ha estat presidit pel president accidental de l'Audiència, senyor Rodríguez. El secretari de l'Audiència, senyor Esteve, ha donat lectura al decret on són nomenats els nous magistrats. Seguidament els nous magistrats senyors Salvador Gofí, Miquel Blasco i Josep Bravo han pres possessió de llur càrrec prèvia la promesa reglamentària.

El president amb breus paraules ha fet l'elogi dels nous magistrats i s'ha felicitat dels nous valuosos col·laboradors amb que compta la Justícia Republicana. — Fabra.

Visita

El President accidental del Parlament senyor Fernández Clérigo ha rebut les visites de l'exministre senyor Sanialó i del secretari del Govern basc senyor Jauregui. — Fabra.

Notes de la Generalitat

El President de la Generalitat, senyor Companys, ha passat tot el matí en el seu despatx particular ocupat en l'estudi dels assumptes que han d'ésser despatxats en la pròxima reunió del Consell de Govern de la Generalitat.

El conseller d'Economia, senyor Comorera, ha rebut de la 11.ª Divisió un donatiu de 40.000 pessetes, destinat als menjadors infantils número 1 que són patrocinats per l'esmentada Divisió. Ultra aquest donatiu en metàl·lic ha fet entrega amb el mateix destí de 40 quilos de cigrons, 95 quilos d'arròs, 5 pots de carn.

Amb destí als menjadors infantils també s'ha rebut un donatiu de 3.000 pessetes de la Casa Vinardeil i un altre de 1.050 pessetes de la 3.ª Companyia de la 47 Brigada Mixta de Carabiners.

El Conseller de Treball senyor Vidella, restablert de la seva malaltia ha acudit aquest matí al seu despatx oficial, on ha despatxat amb els alts funcionaris del seu departament i rebut nombroses visites.

Continuen rebent-se adhesions al President Companys amb motiu de la commemoració del segon aniversari del 19 de juliol. Entre les darreres adhesions rebudes, cal remarcar la de l'ambaixador de Mèxic. — Fabra.

CONYAC POPULAR
CONYAC EXTRA
CONYAC JULIO CÉSAR
de l'casa xeressana
MORALES PAREJA
Dipositori: MARTÍ FITÉ - MATARÓ

Estranger

La U. R. S. S. pren precaucions

TOKIO. — Comuniquen de Vladivostok que han estat vistos quatre transportis soviètics carregats de tropes que es dirigien a Possuds, on ocorregué el darrer incident entre Rússia i el Japó.

Durant la darrera nit han funcionat els reflectors del port rus de Chang-Ku Leng, com si en el port s'estés a l'aguait d'una agressió de l'aviació japonesa. És molt notable també l'activitat que hom observa de la marina de guerra soviètica. — Fabra.

Els Jocs Olímpics de 1940

PARIS. — El President del Comitè Olímpic, comte Vaillet Latour, ha donat oficialment compte de que Finlàndia havia acceptat l'organització de les Olimpíades de 1940.

Per no disposar Finlàndia de temps ni de mitjans suficients solament es celebraran les proves tradicionals, principalment atletisme i natació. — Fabra.

L'estada triomfal dels reis d'Anglaterra a París

PARIS. — Amb motiu de l'assistència dels reis d'Anglaterra a una representació en el Teatre de l'Opera, es congregà davant d'aquest edifici en el carrer dels Caputxins una gran gentada que no parava d'acclamar als reis d'Anglaterra i de demanar que sortissin al balcó principal.

Els reis han abandonat l'Opera a les onze, han estat acomiadats amb els himnes nacionals de Anglaterra França i saludats amb entusiasme per gran nombre de personalitats que omplen la gran escala d'honor. — Fabra.

A dos quarts de 12 els sobirans britànics han arribat al ministeri de Estat i des del balcó de la façana del rellotge han contemplat el meravellós espectacle que ofereix París. — Fabra.

BOTELLES

budes de Vi d'Alella
ES COMPREN
R. Casanova, 11, (Magatzem)

Callista titular

Solament els dilluns de 10 a 12.
Enric Granados, 12 (tenda) - Mataró.

Es ven

Un motor 5 H.P. funcionant actualment marca «Harley», en imillorable estat.

Raó: Administració de LLIBERTAT.

Hostal Bonaventura Durruí

Esplèndid servei de coberta i a la carta
Gran saló per a Banquets i Festes
Habitacions amb aigua corrent
i quartos de bany
Garatge en el mateix Hotel

R. Durruí, 1 Formi Galan, 377 Telfon 120

Per braguers, faixes, mitges, aparells ortopèdics i demés

Preus reduïts

Casa Català

F. Galan, 322 Mataró

IMPREMTA MINERVA. — MATARÓ

Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.ª En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) b) c) d)
(e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.ª A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisit, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propinent, sigui complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.